ئافرەتیش ئەتوانێت ... پارێزەر: مریەم عباس برادۆستی

لە جیهاندا ئێستا هەمووکەبرکەی سەرکەوتن دەکەن بە کارکردن یان گەیشتن، بەو خەونەی کە هەیانە، کە لە دونیای ئێستادا ئەمە بەتەنیا بە پیاو نەماوەتەوە، بەبەراورد لە گەڵ چەند ساڵی ڕابردوو، گەر سەرنج بدەین لە مێژوودا لەسەردەمانی زوو ئافرەت زیاتر لە بواری بازرگانی و خاوەندارێتی و ئابوریدا کاری کردووە، بەڵام بەپێی قۆناغ ئافرەت ئەم توانایی لە زەوت کراو پیاو خۆی بە خاوەنی بازرگانی و موڵکداری ئەزانی.ئافرەتیش دەبێت لە ماڵ بێت، بەڵام لە دونیای ئێستادا کە قوناغی پۆست مۆدێرنەیە دەبینن، ئافرەتیش لە کایەکانی سیاسی و ئابوری و بازرگانی و هەتا دوای نمونەی زیندوون لە سەرکەوتووی و بەرپرسیارێتی کە نمونەی زیندوو هەن لە ئێستای جیهاندا کە ئافرەت سەرکردە و خاوەن کار و بەڕێوبەر و فەرماندەی هێزی چەکداری وڵاتەکانیانن، لە ئێستادا ئافرەتیش دەڵێت من دەتوانم ئیتر من بەتەنیا ژنی ماڵەوە نیم.

وەک دەبینن، لە کۆمەڵگەی کوردیدا؛ ئافرەتیش هاتۆتە نێو کایەی بازرگانی و کارکردن بەتایبەت لە ئێستادا خۆشبەختانە ئافرەتیش هاتۆتە ئەم نێوەندە بە ئەوەی خاوەن کار و خاوەن بازرگانی سەربەخۆ بێت، شان بە شانی پیاو، وەک چۆن ئەبینین لە ڕابردوو یەکەمین ئافرەت لە کوردستان (نەجیبە)خانی مەلای گەورە بوو چۆتە بەرخوێندن، هەم لەڕووی کۆمەڵایەتیەوە دەستکەوتێکی مێژوویە کە کچە مەلایەك شان بەشانی ڕەگەزی پیاو بخوێنێت و مافی چینایەتی ڕەگەز بە دەست بێنێت ، هەم لە ڕووی زانستیشەوە وەك ئافرەتێك بەشداری لە پیشخستنی کۆمەڵگای کردوە ... چەندان نمونەی هاوشانی خاتوو نەجیبەمان هەیە.

بۆیە دەبێت ئافرەت لەو قاڵبە بێتە دەرەوە، بەو پێی خاوەن بازرگانی و سەرمایەیی خۆی بێت، بە باشترکردنی ژیان و دونیا بینینی خۆی شان بەشانی خێزان یاخود هاوسەرەکەی کە هاوکاربێت.یەکسانی جێندەری لەوەدا زیاتر یەکسان دەبێت کە پیاو و ژن لە کاردا یان لە هەڵبژاردنی شتەکانی سەربەست بێت، ئەمە کارکردن بە یەکێک لەم نمونانە دا ئەنێین تا ڕادەیەک وا دەکات ئەم بەڵانسەی جێندەری ڕابگرێت. پێویستە لەم عەقلە دەگمایە بێینە دەرەوە، کە ئافرەت تەنیا ژنی ماڵەوە نییە، کە پێمان وایە ئافرەت

پێویستی بە کار و پێویستی بە سەربەخۆی داهات نیە، چونکە ئەو خاوەن ماڵ و خاوەن هاوسەر ئەو کارەش بە هاوسەرەکەیەتی کاربکات و ژنیش تەنیا دەبێت لە ماڵ بێت. بەڵام نا ئافرەتیش پێویستی بە کارە و ئافرەتیش خاوەن هێز و بڕیارە هەم ئەتوانێ دایک بێت هەم ئەتوانێت بازرگان و سەرکردەش بێت . بەڵێ گرنگی ئابوری سەربەخۆ بۆ ئافرەت پێویستە و گرنگە، کەم کەس ئەتوانێت لەم گرنگیە تێبگات، چونکە هەم ئەتوانێت هاوکار و هاوپشتیوانی هاوسەر و خێزانەکەی بێت، تێیدا هەست بە بوون و وجوودیەتی خۆی دەکات وەک مرۆڤێک هاوشان وەک پیاو. بۆیە ئێمە کاری پەروەدە و کاری ڕێکخراو و نێوەندەکانە کە بتوانن وشیاری زیاتر بخەنە روو بە بەرچاو روونی زیاتر لەهەم بەر وشیاری ئافرەتان وەک ئەوەی ببن بە خاوەنی ئابووری سەربەخۆ و کاری تایبەت بەخۆیان.

کاری حوکمەتیش وەک هێزێکی وەگەڕ خەر لەتوانای ئافرەت بڕوانێت، کە لە سەکتەرەکاندا بەرپرسیاری زیاتریان پێ بدرێت تا ببێت بە هەوێنی هێز و توانست بۆ کچ و ژنانی تر لە کۆمەڵگە، لە ڕێگای دەزگای ڕاگەیاند و زانیاری حوکمەتیش زیاتر کاربکرێت لەوەی ئافرەتیش هیچی کەمتر نییە لە پیاو، چونکە لە کۆمەڵگەی ئێمەدا تا ئێستاش ئەم دیاردەی کارکردنەی لای ئافرەت بەچاوێکی ترەوە سەیر دەکرێت، وەک بڵێ لادانە لە ڕێساو یاسای دابونەریتە باوەکانی نێو کۆمەڵگە، کت بەداخەوە تا ئێستا بەشێوەیەکی بەرچاو ئەم ڕێگریە کاڵنەبۆتەوە لەنێو خێزانی کوردیدا تا بتوانێت ڕێگر نەبێت کچ و هاوسەری خاوەن کار و خاوەن بیرەکەی تایبەت بەخۆی بێت. ئەبێ کار بە وشیاری زیاتر بکرێت، پێشنیازی زیاتر بخرێتە روو بۆ حوکمەت بەوەی ڕیفۆرمێکی بەرچاو بکات سەبارەت بە پرسی ئافرەت لە نێو کۆمەڵگەی کوردی دا

نجیب محفوض دەڵێت: ئەوانەی توانای ئافرەت کەم دەنرخێنن ، هیوادارم منداڵی دووبارە بکەنەوە بە بێ دایکیان .!

ئەگەر ژنان خۆیان هۆشیار نەکەن و هەوڵی باوەڕ بەخۆبوون و پشتبەست بەخۆیان لە ناخی خۆیاندا دروست نەکەن، ئەوا هەر زوو کاروانی کارکردنیان ڕێگەکەی لە پێچەوانە دەبێتەوە و ئاڕاستەکەی بۆ ماڵەوە دەگەڕێت.

بۆیە هەتا درەنگ نەبووە، ئەبێت جوڵانەوەیەکی ڕێکخراو دروست ببێت بۆ ئەوەی ئەم هەلە بقۆزێتەوەو باوەڕو هێزی بەردەوامی و ڕەوایەتی کارکردن لە مێشکی ژناندا جێگیربکات و کارکردنی ژنان لە دەرەوەی

ماڵیش، واتە ڕوانین لە کارکردن وەك ئەرك و هەم مافیش ببێتە نەریت و ژنان هۆشیارییان هەبێت لە سەر ئەرك و مافی خۆیان و گرنگی کارکردن و ئابووری سەربەخۆ.

پارێزەر مریەم عباس برادۆستی